

Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
Kar: Történelem és Filozófia
Egyetemi év: 2008-2009
Félév 2.

I. Általános információk az előadásokról, szemináriumokról, szak- vagy laborgyakorlatokról

Tantárgy neve: A hidegháború. Kultúra és stratégiai politikák.

Kódszám: HTM 2216

Kreditszám: 7

Helyszín: Történelem és Filozófia Kar, Jelenkor Története és Nemzetközi Kapcsolatok Tanszék.

Órarend:

II. Az előadás, szeminárium, szak- vagy laborgyakorlat tituláris oktatója

Név, tudományos fokozat: lect. univ. dr. Toth Szilard

Elérhetőség (e-mail cím, esetleg telefonszám): tszilard22@yahoo.com

Fogadási óra: csütörtök 14-16

III. A tantárgy leírása:

Ez előadás célja elemezni a hidegháborút és következményeit a kultúra és a stratégiai politikák terén. A hidegháború, egy olyan periódus, amelynek komoly kihatása volt a nemzetközi kapcsolatok alakulására, de a két szuperhatalom és a két szembenálló katonai és politikai csoportosulás fegyverkezési és védelmi stratégiáira, nagy hatással volt a két szemben álló fél kulturális fejlődésére is. E kulturális és biztonságpolitikai stratégiák alapos elemzése rendkívül fontos a nemzetközi kapcsolatos diákok számára, mivel a hidegháború korszaka felét teszi ki a XX. századnak, egy nagyon feszült fél évszázad a nemzetközi kapcsolatok szempontjából és amelynek komoly kihatása volt a hidegháború utáni periódusra is. Továbbá olyan jelenségek elemzése, mint a zsdanovizmus, mccarthyizmus vagy a kulturális forradalom feltétlenül szükséges a két szemben álló fél közötti ideológiai konfliktus megértésére.

IV. Kötelező könyvészet:

Buzan, Barry, *Regions and powers*, Cambridge, 2003. (Az Európai Tanulmányok Kar Könyvtára)

Chomsky, Noam, *Hegemonie sau supraviețuire: America în căutarea dominației globale*, București, 2003. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989. (Az Európai Tanulmányok Kar Könyvtára)

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993. (Amerikai Könyvtár)

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Târău, Liviu, *Între Washington și Moscova: politicile de securitate națională ale SUA și URSS și impactul lor asupra României: 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005. (Központi Egyetemi Könyvtár)

V. A tantárgy oktatása során használt eszköztár:

- térképek (xerox és vetített)
- dokumentumok
- laptop

VI. Az előadások, szemináriumok, részfelmérések/parciális vizsgák, elvégzendő feladatok részletes terve/beosztása:

1. hét: Bevezető előadás: A hidegháború fogalom. Bibliográfiai áttekintés.

Alapfogalmak és kulcsszavak: hidegháború, a hidegháború korszakolása.

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991, I-II. kötet.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 7-21 o.

2. hét: A hidegháború kezdete. A Truman-doktrína és a bipoláris világ születése.

Alapfogalmak és kulcsszavak: hidegháború, *Vasfüggöny*, fultoni beszéd, Kennan *hosszú távú távirata*.

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991, I-II kötet.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 407-458 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 5-72 o.

3. hét: A zsdanovizmus, a Szovjetunió egy új kulturális korszaka.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Zsdánov, zsdanovizmus, Trofim Lisenko, Kominform.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 29-43 o.

4. hét: A berlini válság.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Truman-doktrína, berlini válság, berlini blokádnak, léghíd.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 459-587 o.

Loth, Wilfried, *Împărțirea lumii: istoria războiului rece: 1941-1955*, București, 1997, 146-169 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 52-153 o.

5. hét: A koreai háború.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Kim Ir Sen, Syngman Rhee, Mao, MacArthur, ENSZ Biztonsági Tanácsa, panmunzsoni fegyverszünet.

Loth, Wilfried, *Împărțirea lumii: istoria războiului rece: 1941-1955*, București, 1997, 187-223 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 459-587 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 52-153 o.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, 4-34 o.

6. hét: Paranója az Amerikai Egyesült Államokban: a mccarthyizmus.

Alapfogalmak és kulcsszavak: mccarthyizmus, a wheelingi beszéd, a McCarthy-hadsereg kihallgatások.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 65-87 o.

7. hét: Váltás a Szovjtúnió élén: Nikita Hruscsov felemelkedése.

Alapfogalmak és kulcsszavak: a Szovjetúnió Kommunista Pártjának XX. Kongresszusa, desztalinizálás, az enyhülés korszaka, Boris Pasternak- Zsivágó doktor.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 459-587 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 52-153 o.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, 42-78 o.

Țîrău, Liviu, *Între Washington și Moscova: politicile de securitate națională a SUA și URSS și impactul lor asupra României: 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005, 354-525 o.

8. hét: A kubai rakétaválság és következményei.

Alapfogalmak és kulcsszavak: U-2, tengeri blokádnak, Fidel Castro, Kennedy, Nikita Hruscsov, U Thant.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, 56-85 o.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 113-147 o.

Țîrău, Liviu, *Între Washington și Moscova: politicile de securitate națională a SUA și URSS și impactul lor asupra României: 1945-1965*, Cluj-Napoca, 2005, 388-431 o.

9. hét: A Nagy Kínai Kulturális Forradalom.

Alapfogalmak és kulcsszavak: szovjet-típusú revizionizmus, dekadens művészet, kulturális forradalom.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 154-167 o.

10. hét: A prágai tavasz és következményei.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Alexander Dubcek, Milan Kundera, Vaclav Havel, a Brezsnyev-doktrína.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 182-203 o.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, 98-123 o.

11. hét: A Helszinki-záróokmány és következményei.

Alapfogalmak és kulcsszavak: a Helszinki-záróokmány, az *enyhülés* korszaka, SALT – I, SALT – II.

Gaddis, John Lewis, *The long peace : inquiries into the history of the Cold War*, New York-Oxford, 1989, 237-254 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 153-254 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 671-761 o.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, 132-156 o.

12. hét: Döntő változások a Szovjetunió politikai elitjében: Gorbacsov hatalomra jutása és ennek következményei a nemzetközi politikában.

Alapfogalmak és kulcsszavak: peresztrojka, glasztnoszty, START – I, START – II, Gorbacsov, Reagan.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 255-375 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 762-838 o.

McCauley, Martin, *Rusia, America și războiul rece, 1949-1991*, Iași, 1999, 163-191 o.

13. hét: Az európai kommunista rendszerek bukása. Az Amerikai Egyesült Államok és a NATO biztonsági stratégiáinak az átformálódása.

Alapfogalmak és kulcsszavak: START – I, START – II, Gorbacsov, Reagan, Stratégiai Védelmi Rendszer (*Csillagháborús-terv*), a NATO bővítés problémája.

Gaddis, John Lewis, *The United States and the end of the Cold War : implications, reconsiderations, provocations*, New York, 1992, 43-157 o.

14. hét: A hidegháború utáni nemzetközi élet és a kollektív biztonság problémája.

Alapfogalmak és kulcsszavak: a bipoláris világ vége, a biztonsági politikák átértékelése és módosítása, harc egy láthatatlan ellenfél, a terrorizmus ellen.

Chomsky, Noam, *Hegemonie sau supraviețuire: America în căutarea dominației globale*, București, 2003.

Gaddis, John Lewis, *The United States and the end of the Cold War : implications, reconsiderations, provocations*, New York, 1992, 275-296 o.

Gârz, Florian, *NATO: globalizare sau dispariție: de la războiul rece la pacea pierdută*, București, 1995.

VII. Felmérés/értékelés módja:

Minden diák köteles a félév során egy 8-15 oldalas dolgozatot bemutatni a tanár által megszabott tematikából, dolgozat, amely 50 %-át képezi a végleges jegynek. A dolgozat bemutatása kizáró jellegű a vizsgára való bemenetelt illetően. A vizsga egy írásbeli felmérésből áll, problematizáló kérdésekből a tanult tematikából.

VIII. Szervezési részletek, kivételes esetek kezelése:

A vizsgára való bemenetel minimum 80 %-os jelenlétet követel. Plagizálás esetén a diák köteles egy új dolgozatot készíteni 7 napon belül és a maximális jegy, amit a dolgozatra kaphat, az 7-es. Vizsgán való csalás esetén a diák az intézmény belső működési szabályzatában előírt következményeket fogja elszenvedni. A vizsga eredményével kapcsolatos óvások 24 órán belül meg lesznek oldva.

IX. Választható/opcionális könyvészet:

Gaddis, John Lewis, *The United States and the end of the Cold War : implications, reconsiderations, provocations*, New York, 1992. (Az Európai Tanulmányok Kar Könyvtára)

Gârz, Florian, *NATO: globalizare sau dispariție: de la războiul rece la pacea pierdută*, București, 1995. (A Jogi Kar Könyvtára)

Loth, Wilfried, *Împărțirea lumii: istoria războiului rece: 1941-1955*, București, 1997. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Parish, Thomas, *Enciclopedia războiului rece*, București, 2002. (Központi Egyetemi Könyvtár)

